

גט פשוט פרק עשירי בבא בתרא קסא.

מסורת הש"ס

(א) גיטין דף פז: (ב) שם, (ג) [ב"ב
פ"י ה"א], (ד) רש"א יחזקאל שני
פסוק, (ה) רש"א,

הגהות הב"ח

[illegible]

מוסף תוספות

א. ולא קאמר הכא כשיעור שריר וקיים אלא למעוטי פחות מכאן, שיעור שריר וקיים בלבד שלא במקום שריר וקיים דהשתא מינכרא מילתא דלא הוה ביה שריר וקיים. שס.

ב. דליתא להא השלמה אלא
למנין קשריו ולא חתמו בו כ
הראשון והשלישי והחמישי,
ואחרונה, ונלמוד מכל השטר

ואולי

הדבר ניכר שקודם שנכתב שיר וקיים צוה השטר נמחק ונתקיים: וכשיעור שריר וקיים. וכל שכן אם שיעור המחק יותר מזה: ולר' ירמיה נבצר אצו דאמר אחורי הכסא כנגד כל הכסא מבחוץ. חותמין העדים וממלאים מקום חתימת העדים עד סוף השטר ולא לר' שריר וקיים: ויחזק דלמא. וז"ל וקצין מאי דבעי מנגוואי בסוף השטר ואע"פ שאין עוד עדים כנגדו מבחוץ ויאמר לא הנחתי זה החלק מבחוץ אחורי זו השיטה אלא להרבות עדים גם צו השטר כנגדה מאחוריה ולא מודמן לי כן פירש רבינו חננאל. ובספרים שלנו כתוב ומפי'ש בעדים מאבראי ככלומר נגד אותה השיטה שיוסיף מבפנים יחזום עליה עדים כנגדה מבחוץ כדי למלוות כל השטר עדים ללחיים כל הכתוב בחזקו מלך שני

כנגדו ויאמר כדי לרבות עדים הוא דעבדי אע"פ שמקושר דיו גב
עדים אני נתכוונתי לפרסם הדבר והרביעי עדים הרבה וכהא דלתן
(ויגיש דף פא:) גט קרה הכל תשלימין עליו כו' איהו גט קרה כל
שקשקשיו מרובים מעדיו אבל אם עדיו מרובים מקשקשיו שפיר דמי:
א"ל רב חסדא לרמי בר חמא: מי פסד. אבינא דר' ירמיה בר
אבא: עדים סדרי (א) כפיני. מאחורי כתבם אלא השטר כתוב שמי
הם העדים חותמין שמי ואם הכתב כתוב ערב שום העדים חותמין
ועברו והחילו לחתום בתחלת השטר כנגד זכרון עדות שהיתה צפנינו
כד' וכולן זה תחת זה א"כ ודאי יכול להוסיף ולזייף ולהתחם כדקאמרת:
אבל מלמטה למעלה חסימי. מתחילין לחתום מאחוריו כנגד שיטה אחרונה
היא (ב) תחת זה והולכין וחותמין לארבע של שטר ואם השטר כתוב ערב
הן חותמין שמי וכן מפורש בגמרת ארץ ישראל גט פשוט עדיו לרבו
ומקושר עדיו לארבע וכיון שמתחילין לחתום כנגד שיטה אחת אין יכול
להוסיף עוד ולזייף עדו מזל אחר שאין השטר מקשקשיו אלא ממגד
האחריות ולמעלה: ריעותא בשטרא אחרונה. (ג) שיש כתוב שם
אחרי או פרעון המזיק לבצע השטר וגיון להיהא שיטה אחרונה
על גב דגיון ליה לראובן בהדיא החתום כנגדה מבחוץ הרי
משתייר ביה בן יעקב עד ומנן לכשר בך: בן איש פלוני עד
שכר. מאחר שמכירין שזה כתב ידו של אותו בן פלוני: ומשי
ידכסב ביה ראובן בן נחד דרא. בשורה אחת ואי גיון ליה
לראובן גיון ליה נמי לבן בהדיא ולא נשאר בלתי יעקב לבדו:
וקא מתכשר ביעקב עד. דלמרינן יעקב עלמנו חסם את שמו:
לאו

ובצמקושר למהדר כיון שעדיו ממוכו: **וְנִיבִין** ליה לשיטה אחרונה. בציה היכי הוה גיין ליה הלא לא יראו שריר וקיים ויפסלוהו ולרב ה' **דכתב ראוּבֵן בֶּן בַּחַד דְּרַא** ובייטו צחד דרא ואחר כך יעקב עד לארבו של שטר ופירש ריב"ז יראו של ראובן ועם בן שחמיו וישאר בן יעקב וקושיא של ריב"ז לראובן שאם לא היה כשר צבאי צבן למעלה ויעקב עד למטה מאי למעלה דהשתא ליכא שחשא למדי ועוד אמאי תיזק ממרד דלא כחייבא תחתא לראובן דפר"י ועוד להשתא לא קשיא מדי מדי ^(א) שהקשיא ר' יהודה אמר ליה הוה מדי למרובי הכי דלפילו כשראובן למעלה וכן יעקב ^(ב) בן שחמיו ומתכשר צבן של מעלה ויעקב של מטה ולא כטועים ^(ג) להעלין וראובן להעלין צלשונו כי זדונו שוגג אלא בן היה גדול ביותר והיה גיין אלא לראובן [עם בן] ביחד ולא ישאר אלא יעקב [עד] והשתא לטעמי שכן תחת ראש ראובן ומעט מיעקב תחת ראובן דהשתא לרבינו לראובן ולבן שחמיו וישאר בן של שם ראובן ^(ד) ^(ה) ורגם יעקב ומו גיין לראובן ישאר מרי בן זה תחת זה ויעקב אחר בן ראובן זה לשון שם ראובן [בן יעקב] שאם יתחיל ויכתוב כנגד תחתל ראובן למטהה יגיש לראובן ורגם בן זה ראובן ורגם בן זה ראובן היה נגיש לראובן ישאר בן אחד למטה ואחד למעלה ויהיה יוכר הקנקולן של ששורא עשה אי נמי לריץ שיכתוב בן צדומיות גדולות שיחזיקו כל הקנקולן אלא בראובן לבדו אצל צבאר שמות לא: **ומתבשר**

שמותמים אצילה תחלה ואיכא למימר ^(ט) שהאי יעקב שנשאר הוא

שום חששא בעלמא שמיא כחצאנא לאחור זמן בב"ד פלוריסט שיהו סבורים שהוויזן הבצע עדין
 "ג"י ענין ז'ג"י. ואפי' חן מפורזין נקנן אס"י ב"י עדים ורע' השוק מכירין את כתב
 בעקן סיכורו אותן שלשה דבוסין. "ג"י ענין פ"ד. והיכא דלא החזיר מעניניו של שטר שב
 "פ"י חששא אחרונה. דעו יוגה, ועין רש"י' שמוע' ע"י. ה. שכ"ס שאמרו שאין למדין משטת
 משטת אחרונה, כל שטר וכל שטר וקיים בתבחרו והוויזן אומדן

ובשיעור שריר וקיים. וכל שכן יותר שימחוק שני שטיטין או ג' כדי להערים וכחז מאי דבעי והדר כתב שריר וקיים ללחק פסול כל מקום שנוכל לומר בבאן היה יכול להיות כתוב שריר וקיים אבל בפחות משריר וקיים ליכא למיחש מידי^נ:

וְלִיחֹשׁ דְּלִמָּא כֹּתֵב מֵאִי דְבַעִי
וּמַחֲתִים סְהָדִי מֵאַבְרָא.^א
אָזַל אִי לֹא מַחֲתִים לְהוּ הִיּה פְסוּל
שְׂקִיּוֹס הָעֵדִים יֵשׁ לוֹ לְהִיטֵב כִּנְגַד
סִיּוֹס הַשְּׁטֵר וּלְכַלּ לְמִימֵר דְּמִטְיִיט
לִיּה מֵזַד אַחֵר דְּשִׁמְלָא יַעֲשֶׂה שֵׁם
הָאֲשֶׁר־מָלֵךְ: **אָנָּה** רְבוּבוֹת עֲדִים שֵׁם
עֲבָדִי וְקִיִּים שְׁלֵשָׁה שְׁלֻמְעֵלֵה^ב דְּמַכְל
תְּלַתָּהּ מִקְיִימִים^ג כִּדְלִמָּרִי בְּפִרְקֵי הוֹרֵק
(יְשׁוּעָה פֶּה): וְהַכֹּהֵן לֹא מֵזִי לְשִׁנּוּי דְּרַלְקֵמָן
אִין מִקְיִימִים אֲלֵלָּא מַעֲדִים שֶׁל מִטָּה
דְּפִרְזִי לְקֵמָן וְיִחְשׂוּ דְלִמָּא כֹּתֵב הוּא
וְעִדְיוֹ בְּשִׁטָּה אַחַת וְאִמֵּר כְּדִי לְהַרְצוֹת
בְּעֵדִים הוּא דְעִבְדִי וְאִמֵּר כֹּל כִּי הָאִי
גִּיּוֹנָא אִין מִקְיִימִים אֲלֵלָּא מַעֲדִים שֶׁל
מַעֲלָה^ד הִי"נ לִישׁנֵי כֹּהֵן אִין מִקְיִימִין
אֲלֵלָּא מַעֲדִים שֶׁל מִטָּה וְיִ"ל דִּהָא
מַתְנִי: בְּשִׁילָה: הוֹרֵק (שֵׁם) שְׁמַע מִינֵה
מַכְל צִי תְלַתָּהּ מִקְיִימִין אֲלֵלָּא לְקֵמָן
שְׁכַתָּה בְּשִׁטָּה אַחֲרֹנָה אִין מִקְיִימִין

מַלְמָטָה לַמַּעֲלָה חַתִּימָה. וְאִתּוֹ בֵּין לָרֹב הוּאֵה בֵּין לָרֹב יִרְמִיָּהוּ מַתְנִיחַן דְּקַמְנִי מֵאֲחֹרָיו וּמִפְרָשׁ לֵה שְׁחַמּוּמִין בֵּין עֶקֶר לְקֶשֶׁר וְלִאֲדָרְךָ מִלְמַטָּה לַמַּעֲלָה אֲחֵמִי תִקְנוּ הִי אֵלָּה ^(א) שִׁיּוֹ שְׁחַמּוּמִים כּוֹלֵן תַּחַם שִׁטָּה אַחֲרֹנָה מִצְחֹךְ וְלֹא יִטְרַךְ כִּמוּן כֵּן לָרֹב הוּאֵה לְכַתּוֹב שִׁרְי וְקִיִּים וְיִ"ל דְּכָל מָה שִׁיּוּכְלוּ לַשְׁטוֹת מִפְשׁוֹת הֵי שְׁמִינִים לִפִּי שְׁלֵה אִיכּוּ הֵכָל בְּצִיּוּקִין לַעֲשׂוֹת אֲדֹלֶהִי מִיִּצְחָא דְעֵימָה: **וּבְנִיחּוּשׁ** דְּרַמָּא מִתְרַמִּי יִקְרֹעָהּ בְּשִׁיטָּה אַחֲרֹנָה וְגִיזִי דָּהּ. וְאִתּוֹ וְהָ אִין לַמְדִין מִשְׁטָה אַחֲרֹנָה דָּהּא מִהֲדֵר הוּאֵה מַעֲנִיטָה שֶׁל שְׁטֵר וְהִיכִי גִיזִי הָ יִהְיֶה פְסוּל אִם חֲסֵדָה כִּיּוֹן דָּלָה מִהֲדֵר ^(א) וְיִ"ל דְּבִמְקוּשָׁר לֹא נִהְגוּ חֲזוֹת הַשְׁטֵר וְהִיוּ לַמְדִין מִשְׁטָה אַחֲרֹנָה דְּבִפְשׁוֹת וְדָרִי אִין לַמְדִין לִפִּי שְׁהַעֲדִים שְׁחַמּוּמִים מִצְפִּינִים וְלֹא דִיּוּקִי וְחֻמּוּמִין רַחוּם מִן הַכֶּתֶב שִׁטָּה וְיֻכּוֹל לְזַיֵּץ בְּזֹאֲתָה שִׁטָּה אִי לֹא מִשׁוֹם דֹּאמְרִינִין אִין לַמְדִין אֲבָל בִּמְקוּשָׁר שְׁעִדּוֹ מֵאֲחֹרָיו מִלְמַטָּה לַמַּעֲלָה מִכּוּזִי שֶׁפִּי לַחֲמוֹם כִּנְגַד שִׁטָּה אַחֲרֹנָה וְהַשְׁתָּה נִמִּי כִי לַמְדִין מִשְׁטָה אַחֲרֹנָה ^(א) שֶׁיִּכּוֹל לַהֲדִימָן מִצְפִּינִים לִפִּי שֶׁאִין הָעֵדִים חֻמּוּמִים כִּנְגַד זֹאֲתָה הַשְׁטָה שֶׁזִּיּוּקִי וְאִתּוֹ וְהוּאֵה יַחֲמוֹם עֵדִים כִּנְגַד הַכֶּתֶב שִׁזִּיּוּק מִצְפִּינִים וְיִקְיִים בְּצִיּוּקִין תַּלְתָּה סְהַדִי וְיִ"ל שֶׁלָּה הִיָּה בְּשִׁטָּה כִי אִם עַד אֶחָד חֲמוֹם וְאִם הוּאֵה עֲנָמוּ ^(א) חֲמוֹם שֶׁנִּי פְסוּלִים אִ"נ הָעֵדִים שְׁחַמּוּמִים בְּרִאשׁוֹנָה הֵם יִתְרִיטִיּוֹ בְּגִלְיוֹן שֶׁנִּשְׁטָה מִן הַשְׁטֵר מִצְחֹךְ שֶׁלָּה יִבָּא אֶחָד אַחֲרֵיהֶם וְיִיכְתּוֹב שְׁטֵר בְּזֹאֲתוֹ גִּלְיוֹן וְיִהְיֶה הָעַד לֹא שֶׁזֶה כַּתֵּב יִדּוּ וְאִתּוֹ לָרֹב שְׁחַמּוּמִין בֵּין גְּמִילֵיחַל חֲמוֹם שְׁכַתּוֹב עֲדִיּוֹ מֵאֲחֹרָיו אִיכָּךְ יַעֲשֶׂה פְשׁוֹת וְהֵלָּה בְּפִשׁוֹת אִיכָּה אֶחָד הַשְׁטֵר וּבִמְקוּשָׁר לִיכָּה אִיכָּךְ כִּשְׁעֵימָה פְשׁוֹת וְלֹא יִדּוּ אֶחָד חֲמוֹם הַשְׁטֵר יִפְסְלוּ וְיִ"ל הִיָּה דִר' חִינְחָה בִּ"ג עַל כִּרְכּוֹר ^(א)

כ' לר' ירמיה לא הוה כתיב ביה שריר וקיים במקושר דאי הוה כתיב
היה כתוב בו כדמנשי לעיל אבל בפשוט בין למר ובין למר לא היה
יעקב עד בחד דרא עזריה. כלומר ① כתוב ראובן בן זשטיה אחרונה
בן זראש ראובן ואח"כ יעקב הוה מזי גיין לשיטה אחרונה עד
שפארש שיעקב וראובן בחד דרא לארכו של שטר וכן תחת ראש
החקה לשנוי שכן גדול כראובן לימא פי' שראובן למטה וכן יעקב
זיה עד לשיט גנון שכתב בו עד וכוון שיעקב למטה ומעט מיעקב
בן שראובן בן יעקב עד פסול במקושר ויעקב עד גירלד כשר אלף
טס ומעט מיעקב תחת ראובן גיין לשיטה אחרונה עס ראו ועס
עיס שאינו כשר בהכי אינו מפני תשובות חבילות מעולות שפירשו
במחזיק כנגד כל שם ראובן שעליו ואחר כן יעקב דהשטח לא מזי
תחת הא דפריץ דלמא גיין ראובן בן ומתכשר ביעקב עד ולא הוה
מזי גיין לראובן בלא מעט מיעקב הכי לא הוה מזי לשנוי כדפרישית
ש' בהכי אלף בן כנגד כל ראובן א"כ בן תחת בן של שם ראובן ופי
"ה ראובן בן בחד דרא ויעקב עליוה ותרץ שיכתוב בן תחת בן של
כנגד ראו ומלא שהיה נשאר בן של ראובן עמנו בולט לבן והוה
והיה קשה כבתחלה אבל עתה שיכתוב הבן למטה כנגד הבן העליון
ה ואפילו ימחקנו לאותו של מטה יהא ניכר המחק ויכירו בית דין
ובן בתחמיתו וזה עיקר כי אז יהיה יותר היכר ואין לחוש לזה
(ט) (בבן) יעקב עד. תימה היאך ימכשר והלא מכירים אנו
בן דף פ. שני גיטין שכתוב זה בצד זה את שהעדים נקראו עמו
שפארשו אחרי כן אלף הכא הכי מתכשר ואי בתחיתת יונית
גד שפי' הו ראובן בנו יעקב זה דוחק דא"כ ה"ל כתחיתת יונית

אפי' אי כתב יעקב עד לזכא דלמיחש דגזיו דאמרי עדים יעקב זה כתיבת דאובן היא ולא אחזרונה רבים מרבתי נטתה דעתם דפסלינן ליה לכלי שטרא, דהכי תתן רבנן, כדי שריגילו ונתה ממלא שמענין דשטר שאין בו שריר וקיים כשר, וכיון שכן כשבא בפנינו אע"פ שכתוב ונתה וכתב בו שריר וקיים דאדא שריר וקיים לא מעביד, מידוע מרין.

עין משפט
גר מצוה

ג א מ"י פכ"ז מהל' מלוה
ולוה הל' ח סמג עשין נד
טוש"ע ח"מ ס' מד סעיף ח:
ד ב ג (מ"י) פ"ד מהל'
גירושין הל' יב) סמג
עשין נ טוש"ע אה"ע ס' קל
סעיף יא:

רבינו גרשום

[illegible]

ל יעקב. [ודלמא] אמרי ב"ד
וזור מעניינו של שטר בשיטה
סופו שריר וקיים למה למדין